

БАНКАРСКИТЕ СЕКТОРИ ВО ЗАПАДЕН БАЛКАН

Семинар на ММФ за пратеници за макроекономските политики

Виена, Австрија

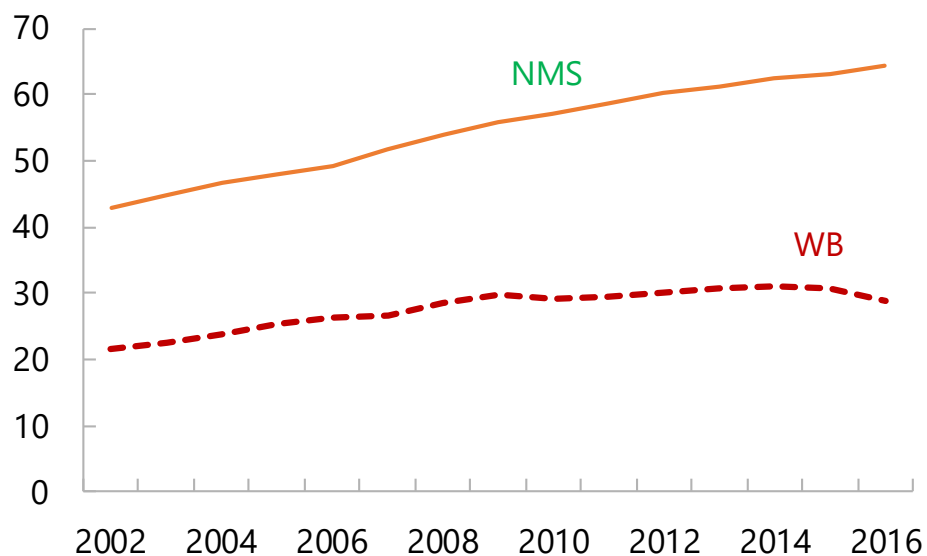
11-13 јуни 2018

Руд Вермеулен

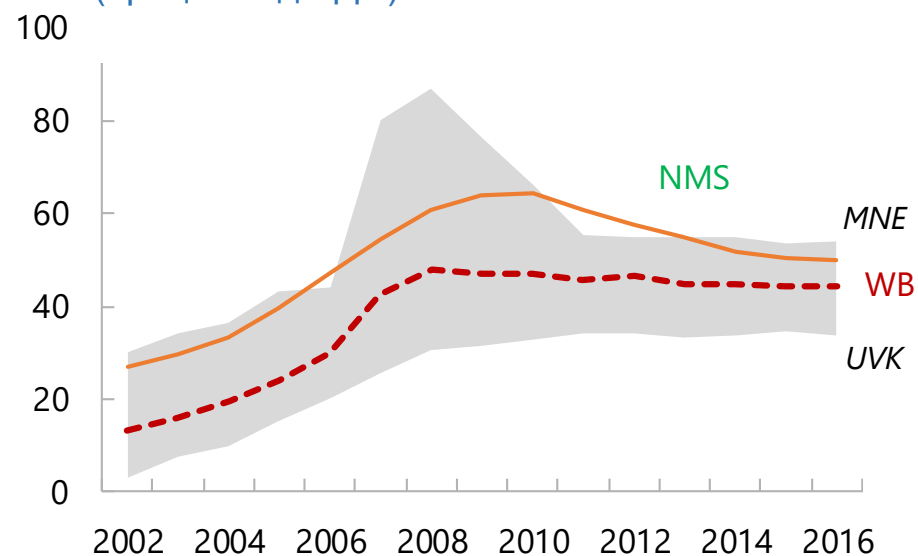
Резидентен претставник на ММФ за Косово

Конвергенцијата на приходи и кредитното продлабочување запреа.

БДП по глава на жител
(паритет на куповна моќ во Еврозоната)

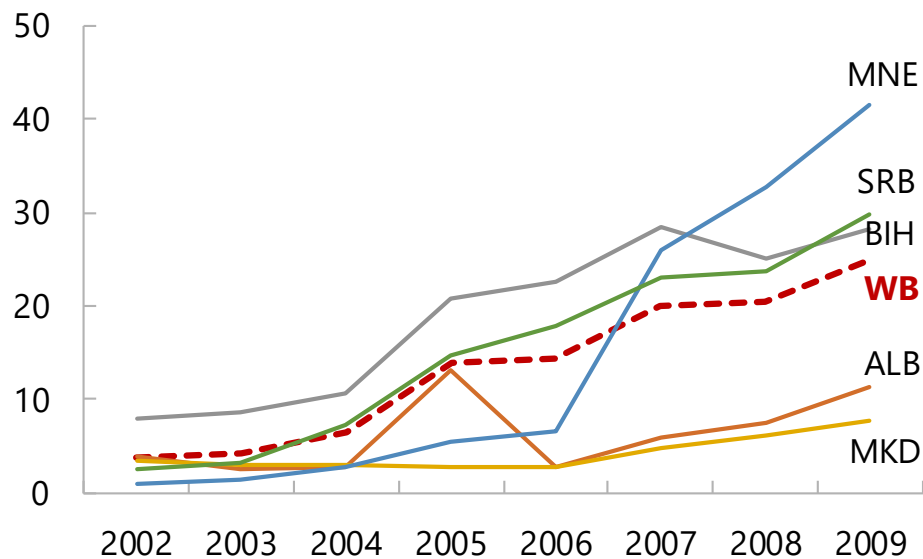
Банкарски кредити во приватниот сектор
(процент од БДП)

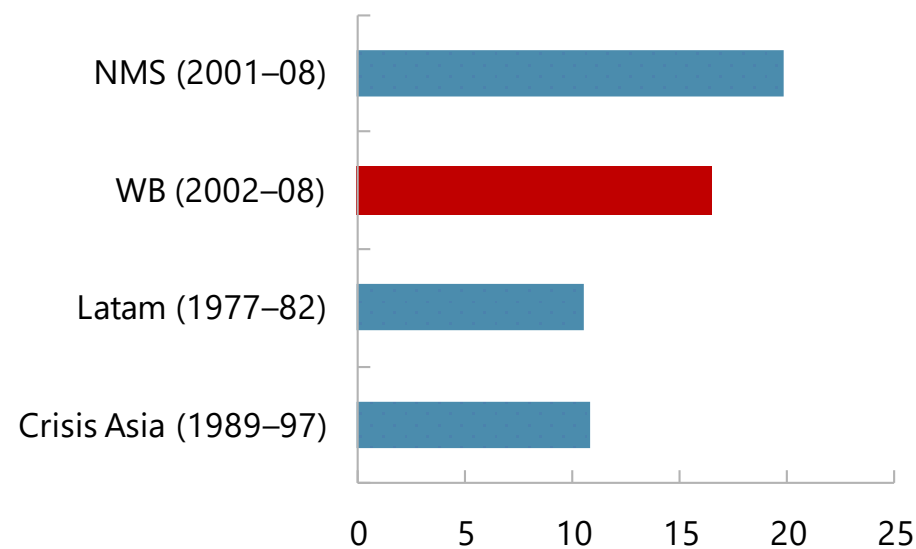
Извори: Светски економски преглед и Меѓународна финансиска статистика на ММФ, и Светски развојни показатели на Светската банка

Странските банки финансираа кредитна експанзија...

Финансирање од странски банки до кулминација на растот
(процент од БДП)

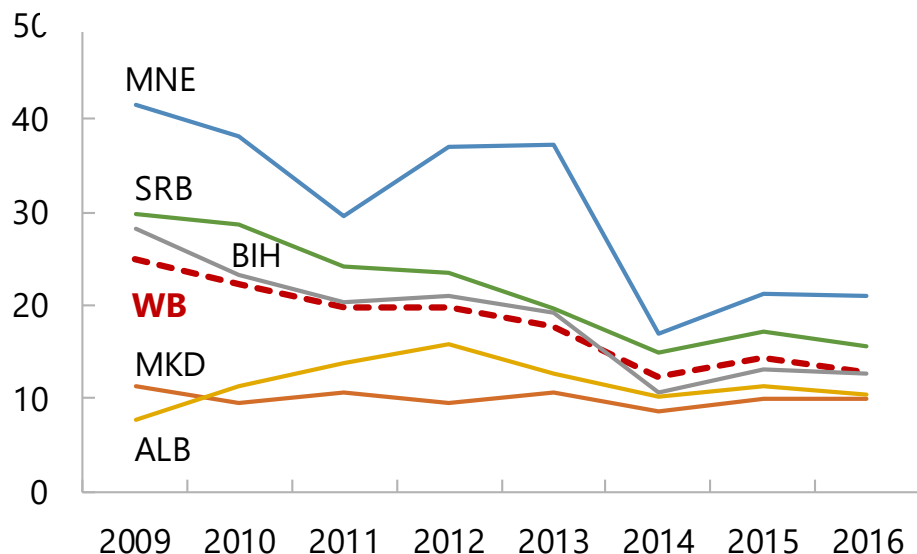
Периоди на левериџ
(зголемување на финансирање од странски банки, процент од БДП)

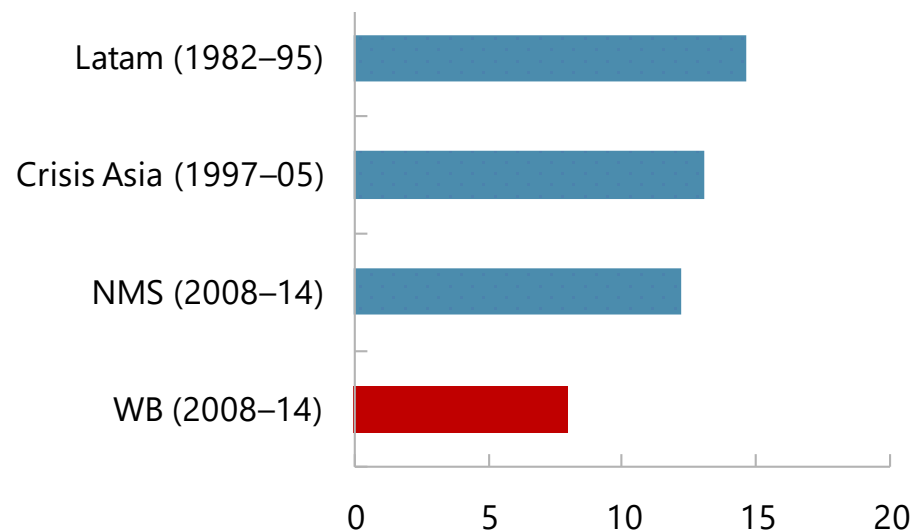
Извори: Банка за меѓународни порамнувања, Меѓународна финансиска статистика, и проекции на персоналот на ММФ

...но кога почна кризата, таа тргна во спротивен правец.

Финансирање од странски банки по кулминацијата на растот
(процент од БДП)

Периоди на финансиско раздолжување „дилевериц“
(Пад во финансирањето од странски банки, процент од БДП)

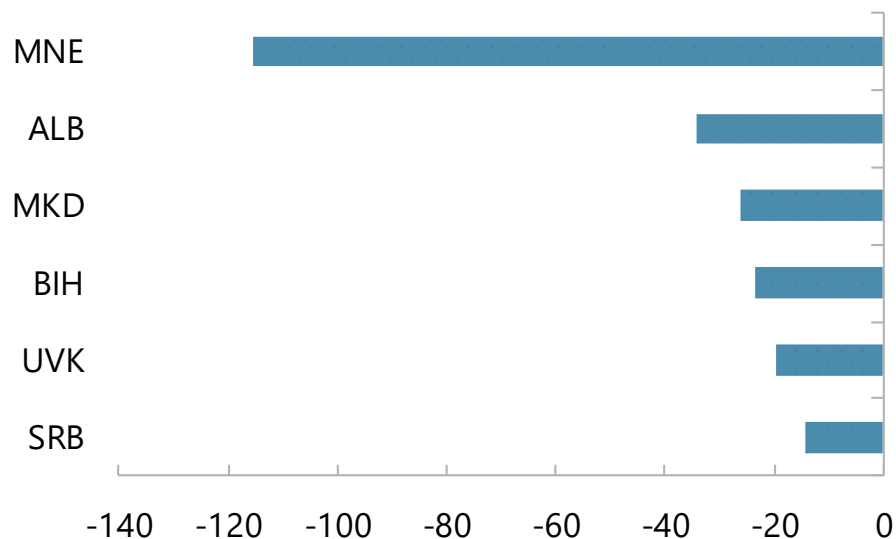

Извори: Банка за меѓународни порамнувања, Меѓународна финансиска статистика, и проекции на персоналот на ММФ

Тоа доведе до брз пад во кредитниот раст...

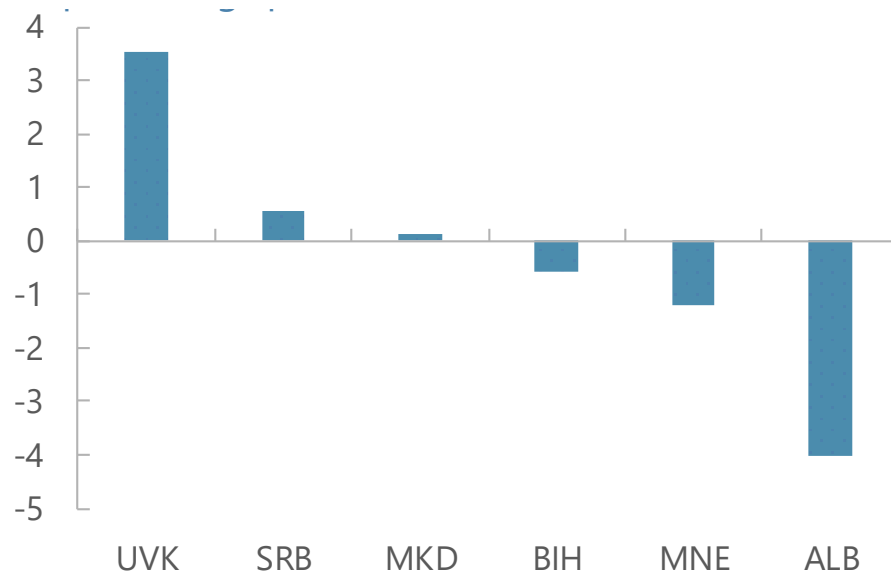
Намалување на реалниот кредитен раст

(2010-2011 во однос на 2007-2008, сезонски приспособен прочистен тренд на опаѓање на стандард на куповна моќ¹)

1/ Прочистени стапки на раст го мерат растот во однос на просекот во последните 12 месеци
Извори: HAVER, Меѓународна финансиска статистика на ММФ, и проекции на персоналот на ММФ

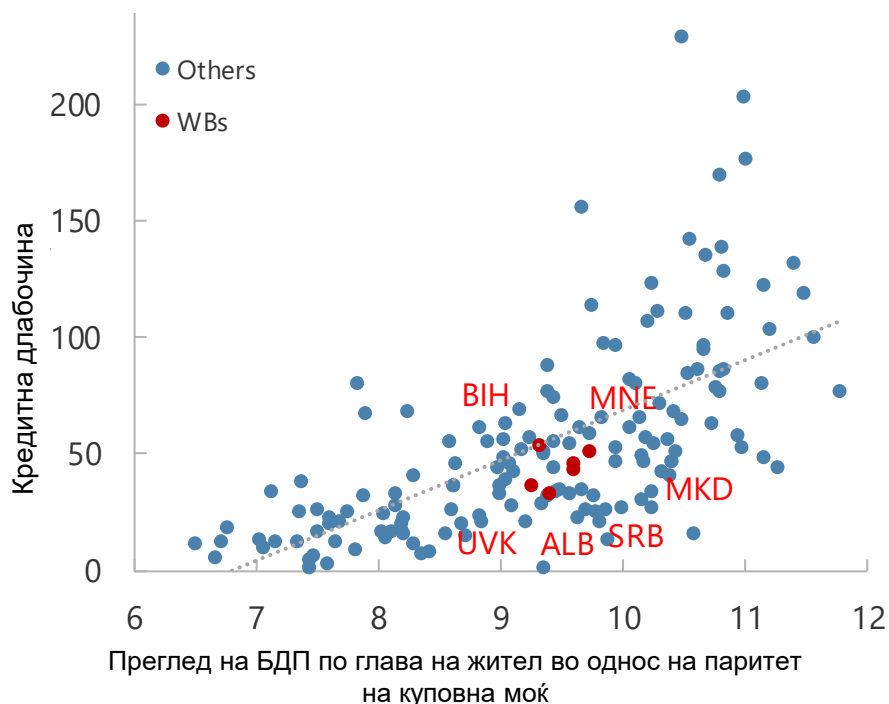
Промена во кредитите од најниската точка до 2016 г. (процентни поени од БДП)

Забелешка: Промена од 2012 за земјите без најниска точка.
Извори: Монетарна и финансиска статистика, и проекции на персоналот на ММФ

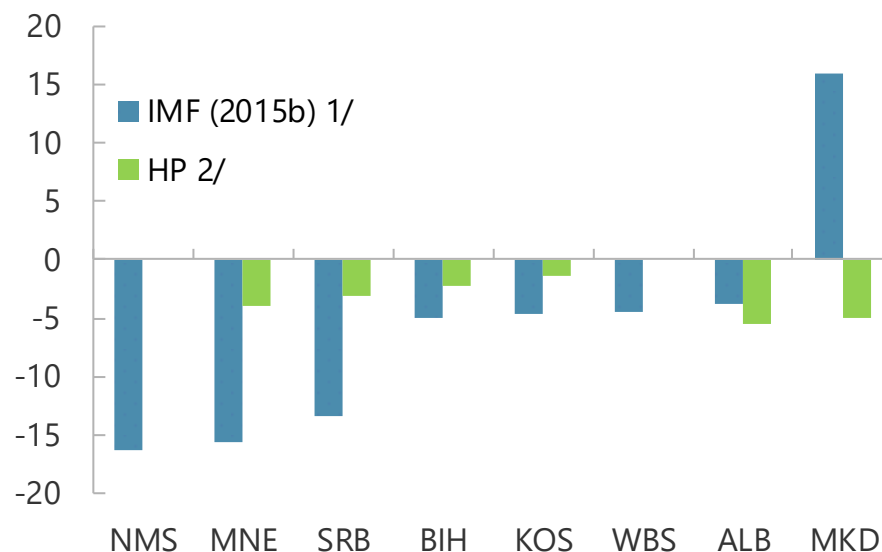
...и проширување на кредитните јазови.

БДП по глава на жител и кредитна длабочина во 2016 г.
(банкарски кредити во приватниот сектор, процент од БДП¹)

¹ Примерокот ги вклучува сите земји за кои што има достапни податоци

Проектирани кредитни јазови во 2016 г.
(фактички минус фундаментални нивоа на кредити во приватен сектор како процент од БДП)

¹ Фундаментално ниво на кредити во приватниот сектор се проценува врз основа на клучните детерминанти на понуда и побарувачка во периодот 1995 – 2016 (видете ММФ, 2015б)

² Фактички минус ХП-филтер (Hodrick-Prescot filter).

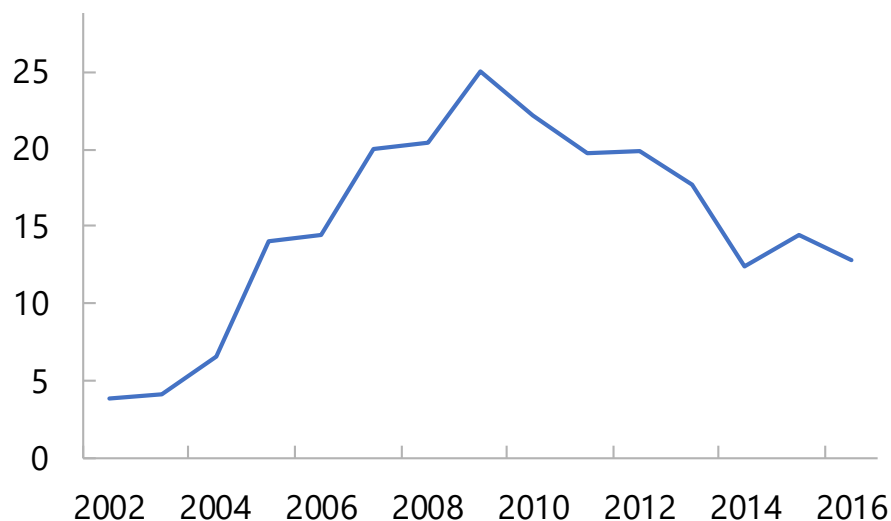
Извори: Проекции на персоналот со примена на Светскиот економски преглед, Меѓународна финансиска статистика, Банка на меѓународни порамнувања, Светски развојни показатели на СБ и други податоци, FinStats на СБ.

Какви се изгледите за кредитно продлабочување?

- Слабо финансирање
- Нарушени биланси на состојба
- Небанкарски структурни фактори

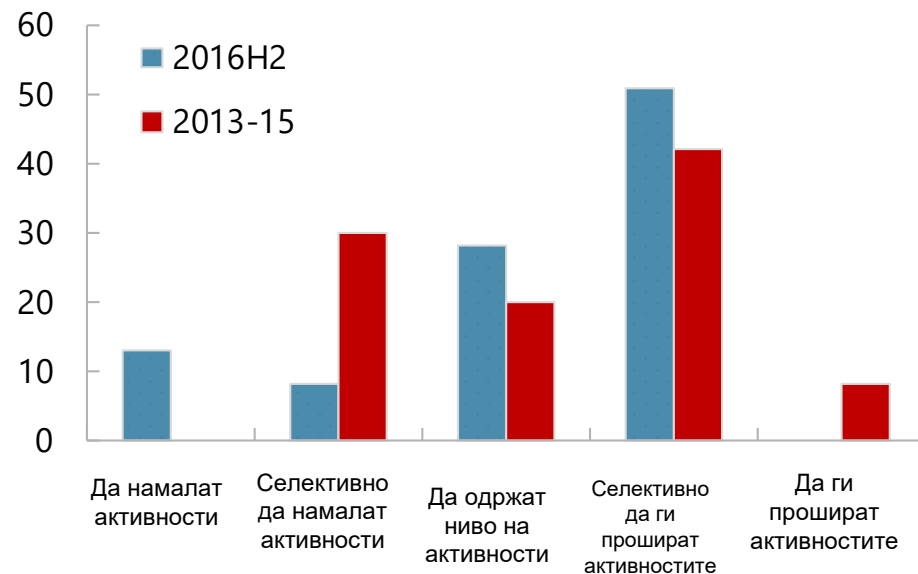
Финансирањето од матичните банки уште не е вратено...

Надворешни банкарски побарувања од западен Балкан¹
(процент од БДП, сите сектори)

¹ Без Косово. За 2016 година се користат проекции на БДП.
Извори: Банка за меѓународни порамнувања, Меѓународна финансиска статистика на ММФ, и проекции на персоналот на ММФ

Долгорочни стратегии на банките во ЦЕСЕК
(процент на анкетирани банки)

Извор: Преглед на Европската инвестициска банка за банкарски кредити во ЦЕСЕК

...и регионот нема привлечено многу нови учесници.

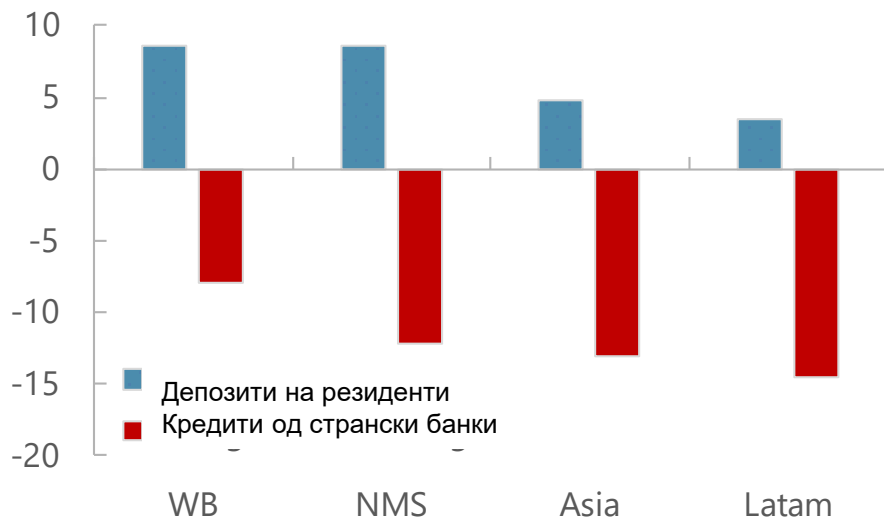
Големи трансакции меѓу банките (2009 – 2017)

	Во ЕУ	Со САД	Со Турција	Нови странски учесници	Други
ALB	1	1	0	0	0
BIH	1	1	0	0	1
MKD	3	0	2	0	0
MNE	0	1	0	0	1
SRB	4	1	1	1	3
UVK	0	0	0	3	0

Извори: Bankscope, Fitch, и државни институции на земјите

Самите депозити не можат да финансираат значително продлабочување.

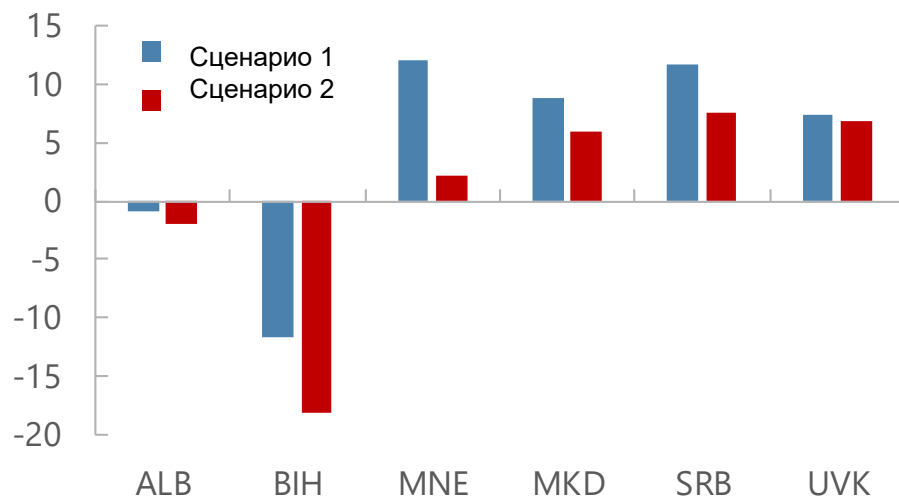
Промена од кулминација до најниска точка
(процент од БДП)

Забелешка: Регионално пондерирано средно ниво за депозити; вкупна вредност за финансирање од странство. Депозити на резиденти не се достапни за Латинска Америка и Азија. Податоците за депозити за Латинска Америка и Азија се на реална основа.

Извори: Банка за меѓународни порамнувања, Меѓународна финансиска статистика, Монетарна и финансиска статистика, Светска банка, СВК, СВМ, и проекции на персоналот на ММФ.

Симулирана промена во кредитната длабочина
(процент од БДП)

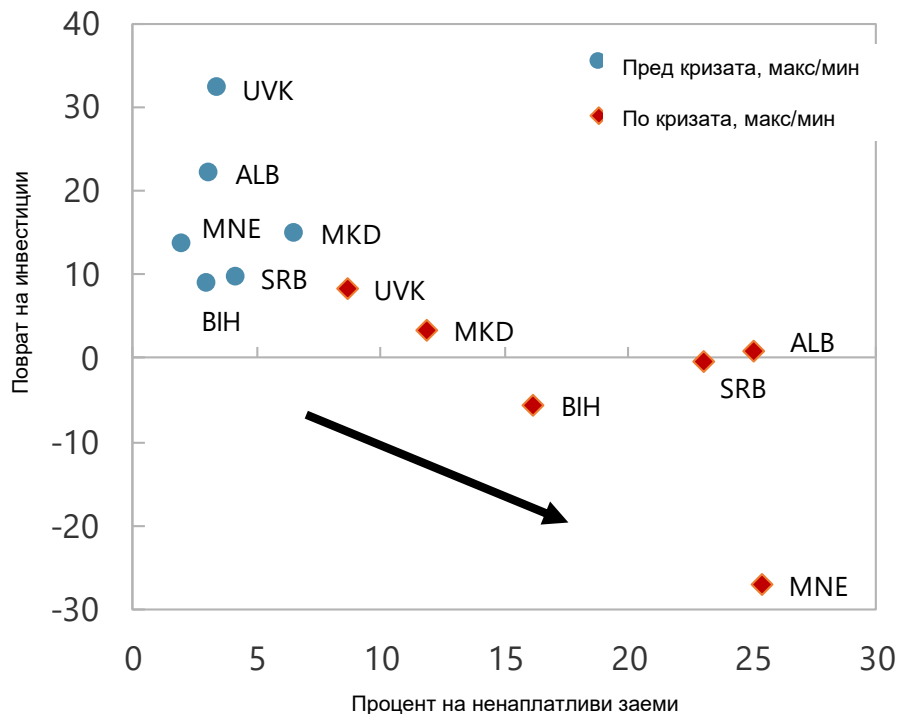

Извори: Монетарна и финансиска статистика, Меѓународна финансиска статистика, и проекции на персоналот на ММФ. Сценарио 1: Кредитите во 2026 г. се проектирани со примена на просечниот раст на годишни депозити од 2010 до 2016 до нивото на кредити во 2016 година.

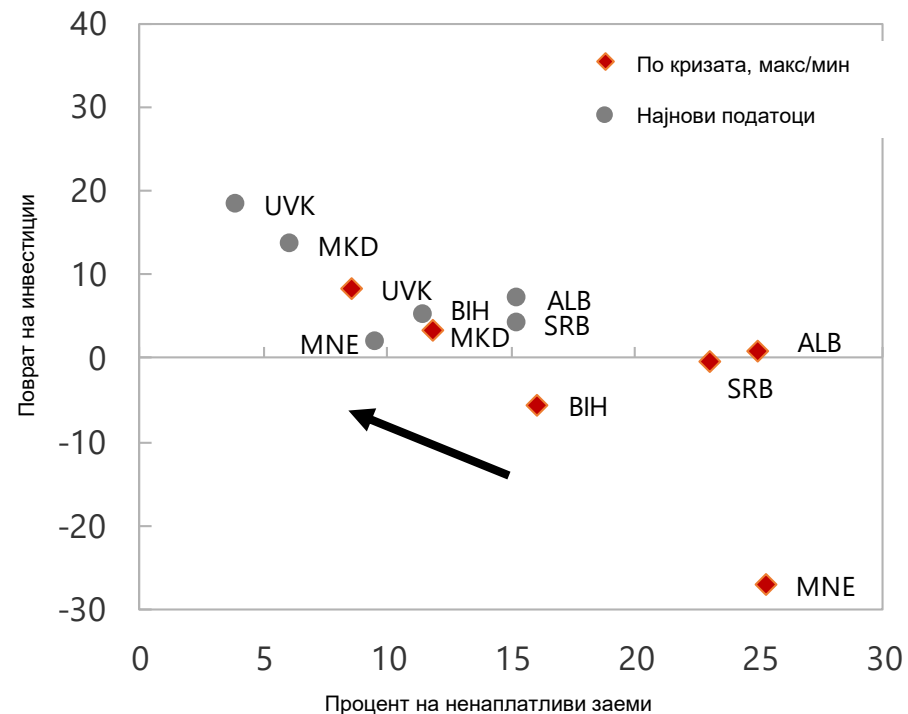
Сценарио 2: Сценарио 1 има помал потенцијал за намалување на задолженоста. За секоја земја, половина од падот по кризата на странско финансирање на банки се одзема од кредитното ниво во 2026 г.

Кризата ги погоди билансите на состојба на банките...

Ненаплатливи заеми и поврат на инвестиции, пред и по кризата
(2006-2014, проценти)

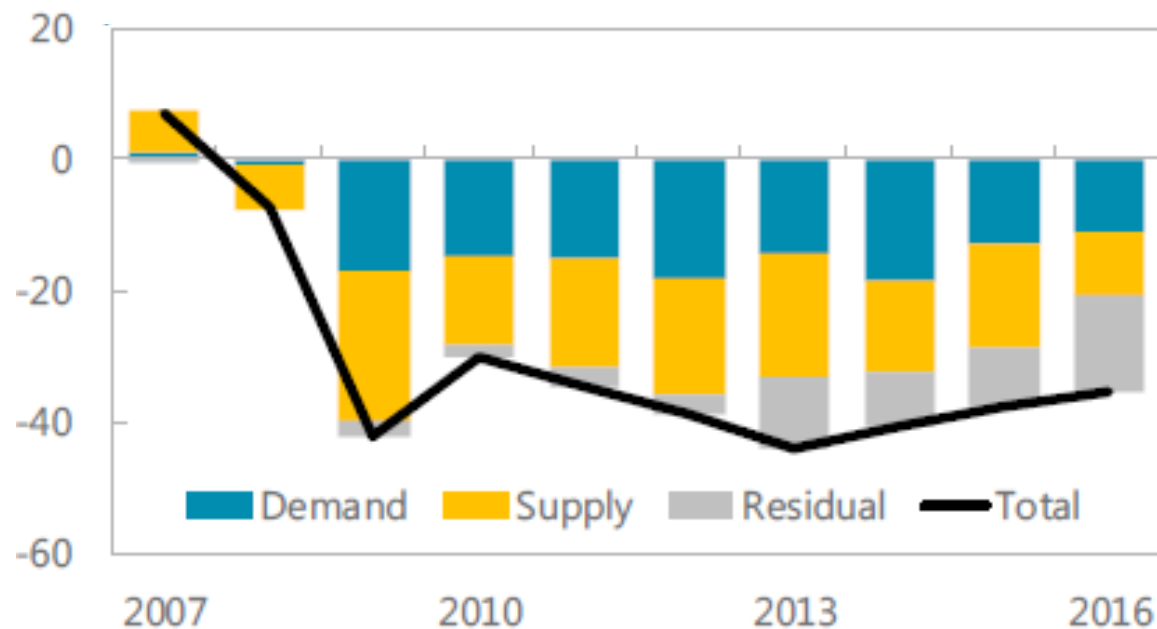
Ненаплатливи заеми и поврат на инвестиции, по кризата
(2010-2017, проценти)

Извори: Државни органи, Показатели на финансиска стабилност, и проекции на персоналот на ММФ

...кои го попречуваат кредитниот раст...

Банки во сопственост на земји-членки на ЕУ на западен Балкан: Детерминанти од страна на побарувачка и понуда за кредитен раст (процентни поени, во однос на 2007-2008)

...што економскиот раст сам по себе нема да го реши.

Раст на БДП потребен за да го врати процентот на ненаплатливи заеми на нивото од 2007 г. 1/ (проценти)

	Процент на некавалитени заеми		- Фактички (2016)	Раст на БДП	
	2007	2016		Потребен (3 yr) 2/	Потребен (5 yr) 2/
Albania	3.4	18.3	3.4	7.1	4.2
Bosnia-Herzegovina	3.0	11.8	2.5	4.2	2.5
Kosovo	4.1	4.9	3.6	0.8	0.5
Macedonia	7.5	6.3	2.4	...	..
Montenegro	3.2	11.1	2.4	3.8	2.3
Serbia	8.4	17.0	2.8	4.1	2.5

1/ Под услов да не се формираат нови ненаплатливи заеми дополнително на постоечките

2/ Раст на БДП потребен за да се врати процентот на ненаплатливи заеми на нивото на 2007 г, во период од три (или пет) години.

Извор: Проекции на персоналот на ММФ

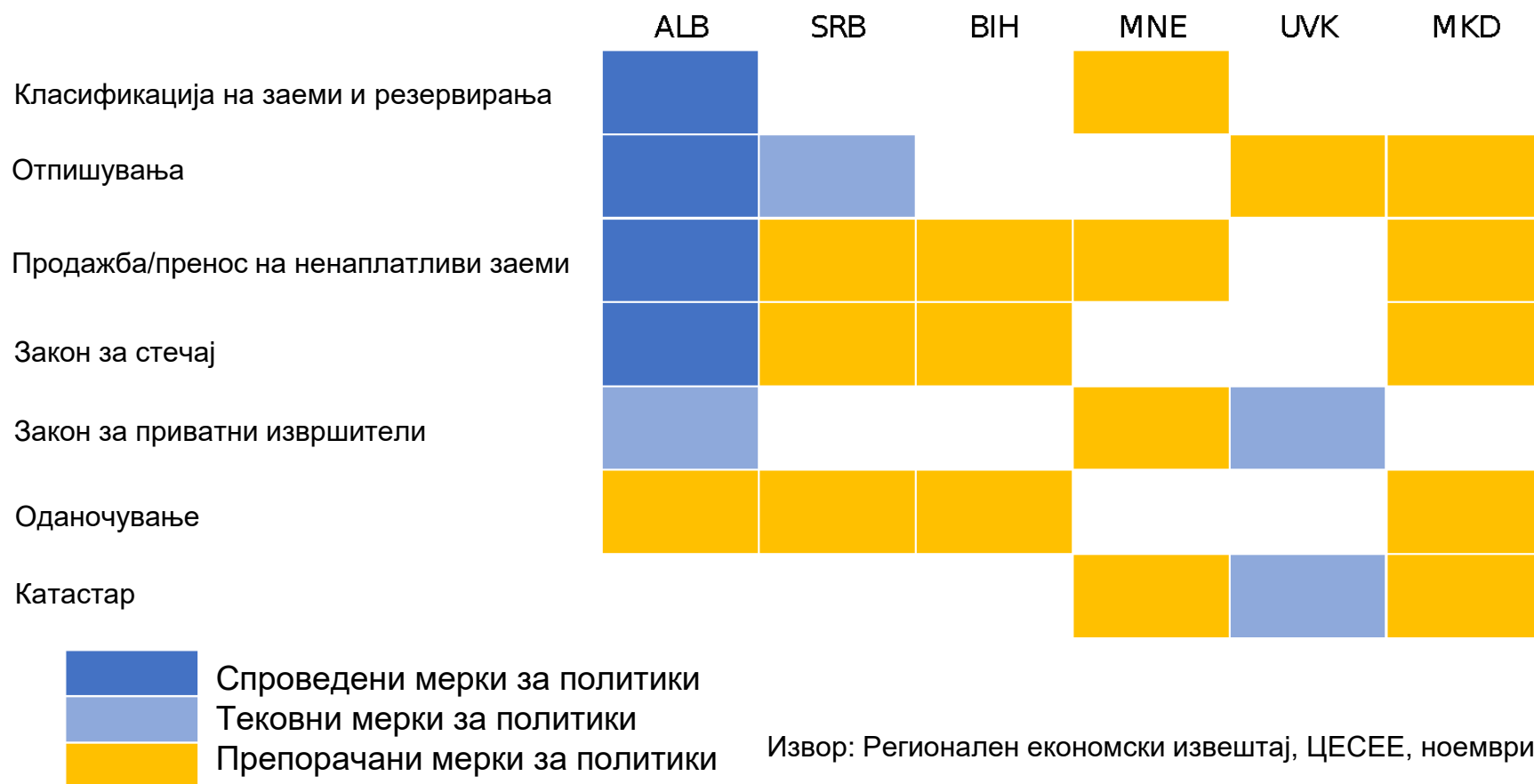
Небанкарски структурни фактори исто така го попречуваат кредитирањето.

- Јазови во системите за регистрација на правото на сопственост и катастар
- Непостоечки/нецелосни кредитни регистри
- Недоволно екипирани судови/голем број нерешени предмети
- Неефикасни стечајни процедури

Потребно е делување во врска со политиките:

- Подобрување на билансите на состојба:
  - *рејтинг за квалитет на средства (AQR)*
  - *надгледувани акциони планови*
  - *развој на пазар за ризични средства*
  - *зајакнат надзор*
- Проширување на основите за финансирање:
  - *управување со потенцијално понатамошно надворешно финансиско раздолжување („дилевериџ“)*
  - *развој на локални пазари на капитал*
- Справување со небанкарски пречки за кредитирање:
  - *Регистрирање право на сопственост на земјиште и имот*
  - *Судски процедури и нерешени предмети*
  - *Правна рамка за стечај*

За подобрување на билансите на состојба потребен е повеќеаспектен пристап...

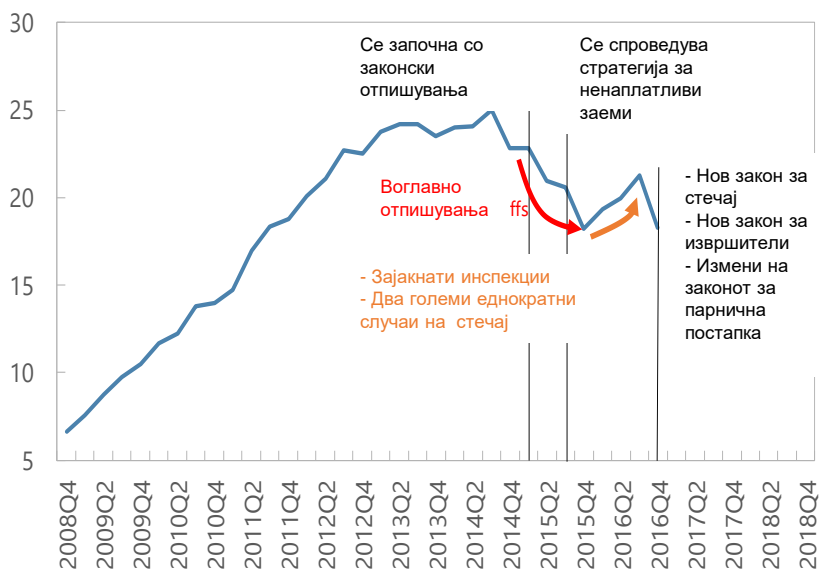

Извор: Регионален економски извештај, ЦЕСЕЕ, ноември 2017

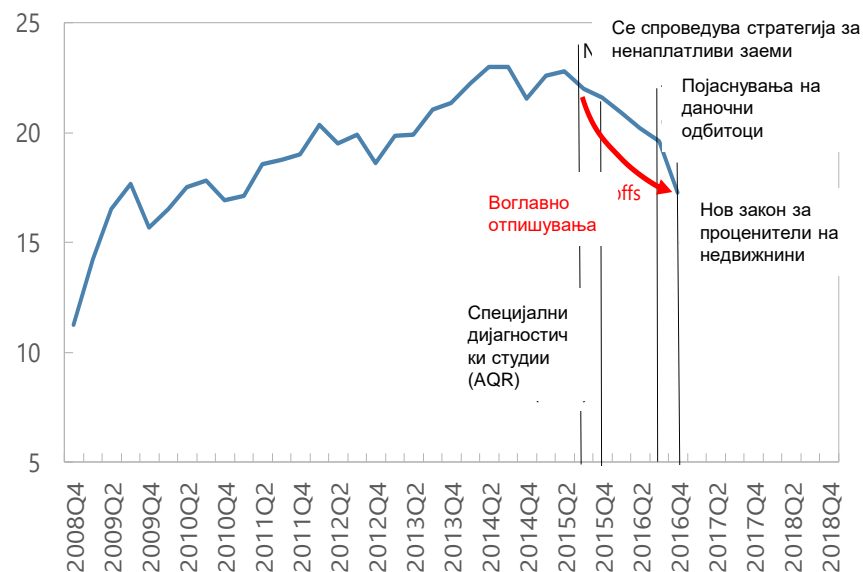
...фокусиран на намалување на нефункционалните кредити.

Албанија: ненаплатливи заеми (процент од вкупните заеми)

Извори: Банката на Албанија, проекции на персоналот на ММФ

Србија: ненаплатливи заеми (процент од вкупните заеми)

Извори: Народна банка на Србија, проекции на персоналот на ММФ

Благодарам